

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	40510
Nom	Innovació docent i iniciació a la investigació educativa en l'especialitat de filosofia
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	18 - Innovació docent i iniciació a la investigació educativa espes. filosofia	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
FERNANDEZ ZAMORA, JESUS ANTONIO	359 - Filosofia

RESUM

Aquesta matèria constitueix un focus formatiu d'especial rellevància per al perfil professional del professorat perquè proporciona a l'estudiant formació imprescindible per a la seva intervenció en el procés educatiu en les etapes que li concerneixen.

En concret, s'aborda en aquesta matèria l'anàlisi de la realitat de l'aula i a partir d'ell, utilitzar les estratègies de la innovació i investigació per a poder millorar el procés d'ensenyament i d'aprenentatge. Per aquest motiu, el fil conductor de la matèria serà precisament donar a conèixer i fomentar les metodologies que desenvolupen el pensament crític i creatiu alhora que reconeixen la importància de l'educació emocional.

Des d'aquesta matèria s'assumeix que una de les principals aportacions de les matèries pròpies de l'especialitat de Filosofia és l'educació en i per als valors. Per aquest motiu es prestarà especial atenció en les estratègies que afavoreixen aquesta proposta.

En definitiva, aquesta matèria pretén proporcionar al futur professor/a la formació necessària per a desenvolupar la innovació i la investigació educativa com una resolució de possibles problemes o obstacles amb els quals es pot trobar el docent així com dinamitzar la seva labor professional.

Aquesta matèria constituïx un focus formatiu d'especial rellevància per al perfil professional del professorat perquè proporciona a l'estudiant formació imprescindible per a la seva intervenció en el procés educatiu en les etapes que li concerneixen.

En concret, s'aborda en aquesta matèria l'anàlisi de la realitat de l'aula i a partir d'ell, utilitzar les estratègies de la innovació i investigació per a poder millorar el procés d'ensenyament i d'aprenentatge. Per aquest motiu, el fil conductor de la matèria serà precisament donar a conèixer i fomentar les metodologies que desenvolupen el pensament crític i creatiu alhora que reconeixen la importància de l'educació emocional.

Des d'aquesta matèria s'assumeix que una de les principals aportacions de les matèries pròpies de l'especialitat de Filosofia és l'educació en i per als valors. Per aquest motiu es prestarà especial atenció en les estratègies que afavoreixen aquesta proposta.

En definitiva, aquesta matèria pretén proporcionar al futur professor/a la formació necessària per a desenvolupar la innovació i la investigació educativa com una resolució de possibles problemes o obstacles amb els quals es pot trobar el docent així com dinamitzar la seva labor professional.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Donat el caràcter nou i innovador de la matèria, no es precisen coneixements previs per a l'adequada realització i consecució de la mateixa.

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous, o poc coneguts, dins contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Saber comunicar les conclusions i els coneixements i les raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

- Ser capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure'n la capacitat per aprendre per ell mateix amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
- Analitzar críticament l'acompliment de la docència, de les bones pràctiques i de l'orientació utilitzant indicadors de qualitat.
- Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialitat de filosofia. Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls propis de la seua responsabilitat docent.
- Conèixer i aplicar propostes docents innovadores en l'àmbit de les matèries de l'especialitat de filosofia.
- Identificar els problemes relatius a l'ensenyament i aprenentatge de les matèries de l'especialització de filosofia i plantejar alternatives i solucions.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació i avaluació educatives, i ser capaç de dissenyar i desenvolupar projectes d'investigació, innovació i avaluació.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- 1) Adquirir la capacitat d'aplicar els coneixements adquirits per a resoldre problemes en el context d'ensenyament-aprenentatge.
- 2) Desenvolupar les habilitats i capacitats d'anàlisi i de síntesi i de reflexió crítica entorn de les diferents realitats educatives.
- 3) Millorar les pròpies estratègies d'aprenentatge, posant especial èmfasi en l'aprenentatge autònom i significatiu.
- 4) Desenvolupar actituds i habilitats per a l'aprenentatge cooperatiu.
- 5) Manejar adequadament habilitats comunicatives
- 6) Ser capaç de dinamitzar l'ensenyament i aprenentatge de la filosofia des d'i per a la realitat de l'aula.
- 7) Conèixer l'estructura i els principals indicadors dels sistemes de qualitat aplicables a centres educatius.

- 8) Adquirir una visió integradora i comprensiva del procés educatiu i dels seus diversos components.
- 9) Conèixer i manejar els elements substantius de la innovació educativa i el desenvolupament curricular.
- 10) Adquirir el sentit de la professionalitat docent amb especial èmfasi en la generació de condicions de l'aula que afavoreixin l'aprenentatge de les diferents assignatures vinculades a la Filosofia.
- 11) Adquirir els coneixements i habilitats necessaris per a processar informació multimèdia amb suport TIC a nivell bàsic i integrar-lo en el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- 12) Conèixer i manejar estratègies per a fomentar la convivència i per a afrontar la resolució de conflictes.
- 13) Adquirir els coneixements i habilitats necessaris per a desenvolupar la competència cívica i dialògica en els alumnes.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Mètodes tradicionals de l'ensenyament de la filosofia

- El comentari de textos filosòfics.
- La disertació filosòfica.
- Els dilemes morals.

2. Pensament visual i audiovisual

- Mapes mentals i visual thinking
- Ús de recursos audiovisuals

3. Dinàmica de grups

- La dinàmica de grups.
- Les tècniques de grups.
- Aplicació de les tècniques de grups a l'aula

4. Projectes innovadors

- El projecte Critical Thinking (pensament crític).
- La metodologia Lipman i la Filosofia per a xiquets i xiquetes..
- LAula Socràtica.
- L'aprenentatge servei (APS).

5. La programació didàctica

- Què és la programació didàctica.
- Elements de la programació didàctica.
- Com elaborar la programació didàctica de l'assignatura de filosofia

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	19,00	100
Classes de teoria	19,00	100
Tutories reglades	4,00	100
Treball en grup	4,00	100
Altres activitats	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	2,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT**ACTIVITATS PRESENCIALS I METODOLOGIA**

Classes teòric-pràctiques. Classes presencials teòric-pràctiques en les quals es treballaran els continguts de les assignatures, es debatrà i es realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, exposicions, aprenentatge basat en problemes, aprenentatge cooperatiu, anàlisi de bones pràctiques, etc

Treball de grup. Dinàmica interactiva d'aprenentatge cooperatiu per a l'elaboració d'un treball o treballs sobre continguts del programa amb possible exposició pública.

Tutories. Període formatiu realitzat pel professor amb els alumnes per a revisar i discutir materials i temes de les classes.

Avaluació. Proves orals i escrites per a la valoració dels continguts teòric-pràctics, autoavaluació i presentació de treballs individuals i en grup.

Activitats complementàries. Altres activitats formatives relacionades amb el mòdul: conferències,

jornades, tallers, visites, etc.

ACTIVITATS NO PRESENCIALS I METODOLOGIA

Estudi i treball autònom.

- Estudi i preparació dels continguts.
- Elaboració de tasques i treballs individuals i de grup.
- Elaboració de documents.
- Estudi i preparació de proves orals i/o escrites.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'adquisició de les competències per part de l'alumnat es realitzarà combinant diferents tipus d'informacions, vinculades a les diferents activitats que els alumnes desenvoluparan en el mòdul. Els procediments d'avaluació seran:

- a) Memòria comentada de cada classe. Inclourà el tema tractat, les anotacions preses, el comentari valoratiu dels documents que s'hagen entregat i un resum de les idees expressades en el diàleg filosòfic desenvolupat a l'aula juntament amb una valoració i reflexió personal de les mateixes (30% de la qualificació).
- b) Treball d'innovació o investigació en la didàctica de la filosofia que tinga entre els seus objectius contribuir a desenvolupar una educació en valors crítica i creativa (50% de la qualificació).
- d) Assistència a classe i activitats realitzats per l'estudiant (20% de la qualificació), que poden consistir en:
  - Activitats individuals
  - Activitats de grup
  - Altres activitats: assistència a conferències, congressos, visites, etc.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- García Moriyón, F., Pregunto, dialogo, aprendo. Cómo hacer filosofía en el aula, Ediciones de la Torre, Madrid, 2006.
- Lipman M., La filosofía en el Aula, Ediciones de la Torre, Madrid 1998.

Complementàries

- Benton, J., Drage, A. G. y McShane, Ph., Introducció al pensament crític, Plaza y Valdés, México 2011.
  - Boisvert, J., La formació del pensament crític. Teoria y practica, Fondo de Cultura Económica, México 2004.
  - Dewey, J., Cómo Pensamos, Paidós, Barcelona 1989.
  - Dewey, J., Democracia y educación. Una introducción a la filosofía de la educación, Morata, Madrid 1995.
  - Foucault, M., El orden del discurso, Tusquets, Barcelona 2005.
  - Gadamer, H.-G., La educación es educarse, Paidós, Barcelona 2000.
  - Gardner, H., Estructuras de la mente. La teoría de las inteligencias múltiples, Fondo de Cultura Económica, México 2001.
  - Gardner, H., La educación de la mente y el conocimiento de las disciplinas. Lo que todos los estudiantes deberían comprender, Paidós, Barcelona 2002.
  - Habermas, J., Teoría de la acción comunicativa, Trotta, Madrid 2010.
  - Johnson, M., El cuerpo en la mente. Fundamentos corporales del significado, la imaginación y la razón, Debate, Madrid 1991.
  - Lipman, M., Pensamiento complejo y Educación, Ediciones de la Torre, Madrid 1998.
  - Nussbaum, M. C., Sin fines de lucro. Por qué la democracia necesita de las humanidades, Katz, Buenos Aires 2010.
- Postman, N. y Weingartner, Ch. La enseñanza como actividad crítica, Fontanella, Barcelona 1973.
  - Postman, N., Tecnópolis. La rendición de la cultura a la tecnología, Galaxia Gutenberg/Círculo de Lectores, Barcelona 1994.
  - Punset, E., Excusas para no pensar, Destino, Barcelona 2011.
  - Roiz, J., La recuperación del buen juicio. Teoría política en el siglo XX, Foro Interno, Madrid 2003.
  - Saiz, C. (ed.), Pensamiento crítico: conceptos básicos y actividades prácticas, Pirámide, Madrid 2002.
  - Schön, D. A., El profesional reflexivo. Cómo piensan los profesionales cuando actúan, Paidós, Barcelona 1998.
  - Schön, D. A., La formación de profesionales reflexivos, Paidós, Barcelona 1992.
  - Toulmin, S. E., Los usos de la argumentación, Península, Madrid 2007.